

ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัญหาในการสื่อสารของคนหูหนวกในชวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย ได้ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีการสื่อสาร
2. ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล
3. ภาษาท่าทาง
4. ความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 4.1 ความหมายของการบกพร่องทางการได้ยิน
 - 4.2 ประเภทของการบกพร่องทางการได้ยิน
 - 4.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน
5. บุคลิกของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
6. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
7. แนวคิด "Access" หรือ วิธีสู่โลกกว้าง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการสื่อสาร

จอร์จ เกร็บเนอร์ (G.Gerbner, 1956) นักวิชาการด้านการสื่อสารได้ให้ความหมายของการสื่อสารที่สามารถให้ความเข้าใจโดยรวมไว้ว่า "การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์กันในสภาพแวดล้อมทางสังคมเฉพาะ" จึงเห็นได้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญและ เป็นพื้นฐานของการมีปฏิริยาของมนุษย์ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการสื่อสาร คือ การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อก่อให้เกิดผลบางประการในตัวผู้รับสาร โดยเกิดจากความตั้งใจของแหล่งสาร ซึ่งผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ประเด็นใหญ่ คือ

1. ระดับความรู้ของผู้รับสาร (Change in receiver's knowledge)
2. ทศนคติของผู้รับสาร (Change in receiver's attitude)
3. พฤติกรรมของผู้รับสาร (Change in receiver's behavior)

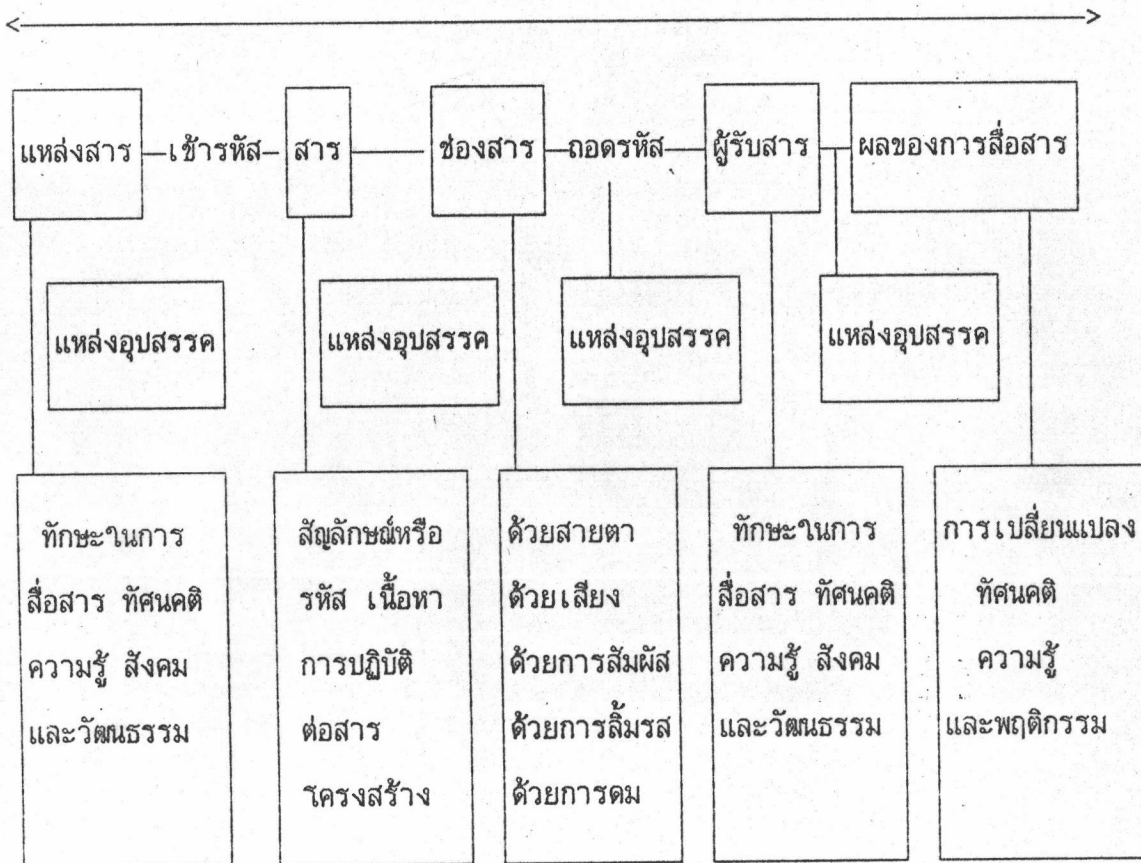
เล็ถียร เชยประทับ กล่าวว่า ึนกระบวนการลือสาร จะม็องค้ประกอบอย่างน้อย

6 ประการ ค็ือ (เล็ถียร เชยประทับ , 2528)

1. แหล่งสาร (Source)
2. สาร (Message)
3. ชอ่งสาร (Channels)
4. ผู้รับสาร (Receiver)
5. ผลท็เกิดจากการลือสาร (Effect)
6. ปฏิกริยาตอบสนอ่ง (Feed back)

จากองค้ประกอบเหล่านั้สามารถนามาสรุปรวมถึงการลือสารได้ว่า การลือสาร ค็ือ กระบวนการท็ผู้ลือสาร ลือสารผ่านชอ่งสารไปยังผู้รับสาร แล้วก่อให้เกดผลบางประการขึ้น โดยผู้รับสารมีปฏิกริยาตอบสนอ่งออกใบ ดัังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

ปฏิกริยาตอบสนอ่ง

องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร

1. แหล่งข่าวสารหรือผู้ส่งสาร หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นผู้เริ่มส่งสารไปให้อีกบุคคลหรือกลุ่มคนหนึ่ง และมีบทบาทในการขึ้นำพฤติกรรมการสื่อสารภายในสถานการณ์นั้น ๆ ว่าจะเป็นไปในรูปแบบใดและมีผลอย่างไร หรืออีกนัยหนึ่ง ผู้ส่งสาร คือ ผู้ที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองจากตัวผู้รับสาร .

2. สาร หมายถึง สิ่งเร้าที่แหล่งสารส่งออกไปยังผู้รับสาร ซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น ธรรมชาติของสาร (คลื่นเสียงในอากาศ) หรืออวัจนภาษาที่แสดงออกให้เห็น (ภาษามือ ภาษากาย) อยู่ในลักษณะของสัญญาณที่ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ เป็นผลผลิตของผู้ส่งสารที่ส่งไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารจะต้องเลือกเนื้อหาของสารให้เหมาะสมกับผู้รับ รวมทั้งจัดลำดับความคิดเพื่อให้อ่านเข้าใจได้

3. ช่องสาร หรือสื่อ หมายถึง สิ่งที่ครอบคลุม 3 ประการ ต่อไปนี้

3.1 วิธีการลงรหัสและถอดรหัสข่าวสาร

3.2 พาหนะที่นำข่าวสาร

3.2 ตัวที่นำพาหนะนั้นไป

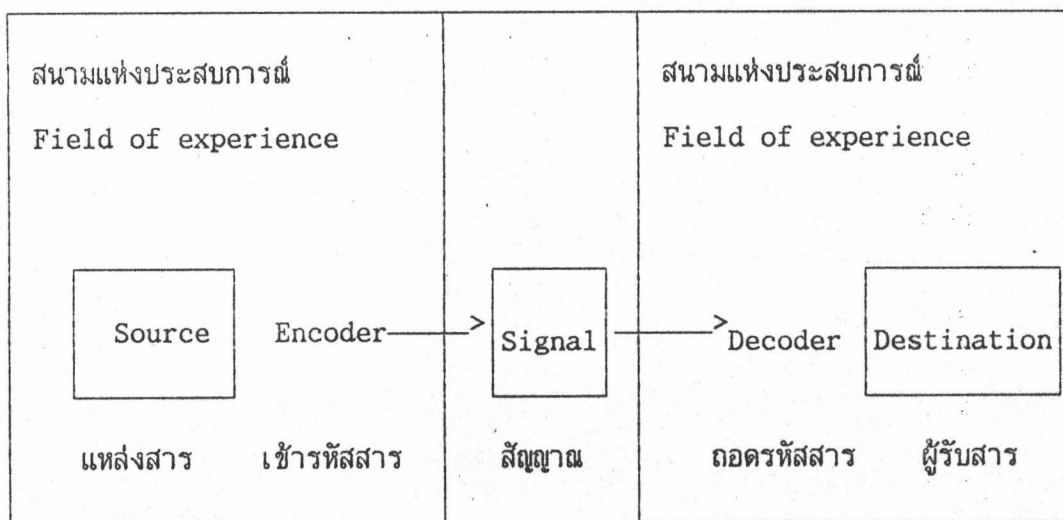
ช่องสารหรือสื่อจะนำข่าวสารไปสู่ผู้รับสารตามทิศทางที่ผู้ส่งสารกำหนดไว้ เช่น คลื่นแสง สัญญาณภาพ หนังสือ คลื่นเสียง เป็นต้น

4. ผู้รับสาร หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่รับสารจากบุคคลอื่นแล้วเกิดการตีความ การตอบสนอง และส่งปฏิกิริยาตอบสนองกลับไปให้ผู้ส่งสาร

5. ผลของการสื่อสาร หมายถึง ผลที่เกิดจากการสื่อสาร ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ทั้งผลระยะสั้นและระยะยาว การสื่อสารจะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้ ทักษะคติหรือพฤติกรรมในตัวผู้รับสารได้

6. ปฏิกริยาตอบสนอง หมายถึง สารที่ผู้รับสารส่งกลับไปให้ผู้ส่งสารเมื่อได้ตีความหมายสารที่ตนได้รับ โดยมีทั้งแบบที่เป็นคาพูด เกิดขึ้นโดยความตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจของผู้สื่อสาร และเป็นไปได้ทั้งในทางบวกและทางลบ เป็นต้น

วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm, 1954) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารในแบบจำลองทฤษฎีการสื่อสารของเขา ดังนี้

แบบจำลองการสื่อสาร : แนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ของชเรมม์

ชเรมม์ สนใจพฤติกรรมกรรับ ส่ง การเข้า ถอดรหัสสัญญาณ โดยอธิบายว่า ผู้รับสารและผู้ส่งสารซึ่งอยู่กันคนละข้างของการกระทำการสื่อสาร จะมีการกระทำที่เหมือนกันทั้งสองฝ่าย คือ ต่างฝ่ายต่างต้องถอดรหัสข่าวสาร เรียบเรียง ตีความสัญญาณ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นข่าวสารที่เหมือนกับแหล่งข่าวสารที่ส่งมา และการสื่อสารจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้ส่งสารและผู้รับสารมีประสบการณ์ร่วมกันในการรับและส่งสัญญาณของทั้งสองฝ่าย ประสบการณ์เดียวกันช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในความหมายที่ส่งไปพร้อมสัญญาณและเข้าใจในสัญญาณนั้น

ปรมะ สตะเวทิน กล่าวว่ องค์ประกอบทั้ง 4 ประการ ในกระบวนการสื่อสาร อันได้แก่ แหล่งสาร ข่าวสารและผู้รับสาร เป็นตัวกำหนดประสิทธิผลของการสื่อสาร หากประสิทธิภาพขององค์ประกอบของการสื่อสารมีสูง ประสิทธิภาพของการสื่อสารก็จะสูงด้วยเช่นกัน แต่ถ้าหากองค์ประกอบมีประสิทธิภาพต่ำ ประสิทธิภาพของการสื่อสารก็จะต่ำไปด้วย ซึ่งนอกจากเรื่ององค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารจะมีผลต่อการสื่อสารแล้ว แต่ละองค์ประกอบ ยังมีผลกระทบซึ่งกันและกันอีกด้วย ดังนั้น ประสิทธิภาพของการสื่อสารจะมีมากที่สุดก็ต่อเมื่อทุกองค์ประกอบอยู่ในสภาพที่จะทำให้ประสิทธิภาพสูงสุด (ปรมะ สตะเวทิน , 2526)

1. ปัจจัยของแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร ซึ่งจะมีผลต่อการเพิ่มหรือลดประสิทธิภาพของการสื่อสาร มีอยู่ 4 ประการ คือ

1.1 ทักษะในการสื่อสาร เช่น ทักษะในการเขียนและการพูด ทักษะในการเข้ารหัสและถอดรหัส อากัปกริยา การวาดภาพ เป็นต้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้ส่งสาร ได้แก่

- ทักษะในการสื่อสารมีอิทธิพลต่อความสามารถของผู้ส่งสารในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเจตนาารมณ์ของตน ซึ่งสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดและผู้ส่งสารก็คือ ภาษา

- ทักษะในการสื่อสารมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้ารหัสที่แสดงความคิดของผู้ส่งสารกล่าวคือ หากผู้ส่งสารมีทักษะที่ดีในการเข้ารหัส จะทำให้ผู้รับสารสามารถถอดรหัสได้ง่ายและเข้าใจได้ถูกต้อง

1.2 ทักษะคิด แบ่งเป็น

- ทักษะคิดต่อตนเอง (Attitude towards self) หากผู้ส่งสารมีทัศนคติที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการสื่อสารก็มีมาก

- ทักษะคิดต่อเรื่องที่จะสื่อสาร (Attitude towards subject matter) ในการสื่อสาร ผู้ส่งสารควรมีทัศนคติที่ดีหรือพอใจในเรื่องที่จะทำการสื่อสาร เพราะจะทำให้ผู้ส่งสารมีโอกาสประสบความสำเร็จในการสื่อสาร

- ทักษะคิดต่อผู้รับสาร (Attitude towards receiver) โดยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการสื่อสารของผู้ส่งสาร ต่อสาร และต่อปฏิกิริยาของผู้รับสาร กล่าวคือ หากผู้ส่งสารมีความพอใจในตัวผู้รับสาร อยากจะทำการสื่อสารด้วย จึงหาสาเหตุที่เป็นที่พอใจของผู้รับสาร

1.3 ความรู้ ขึ้นอยู่กับความรู้ 2 ประการ คือ

- ความรู้เรื่องที่จะทำการสื่อสาร (Knowledge of the subject matter) เป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่จะสื่อสาร เมื่อมีความรู้ ความเข้าใจดี โอกาสที่จะสื่อสารประสบความสำเร็จจะมีมาก

- ความรู้เรื่องกระบวนการสื่อสาร (Knowledge of the communication process) คือ การมีความรู้ ความสามารถในการที่จะวิเคราะห์ตนเอง สาร สื่อ และผู้รับสารเป็นอย่างดี

1.4 สถานภาพในสังคมและวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ส่งสาร เพราะคนเราเป็นสมาชิกของสังคม รวมทั้งมีสถานภาพของตนในสังคมและวัฒนธรรมของสังคมที่เป็นสมาชิกอยู่ สถานภาพจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ การเข้ารหัส การสร้างสาร ความหมาย การเลือกใช้สื่อ และการเลือกผู้รับสาร

2. ปัจจัยของผู้รับสาร จากการศึกษาที่เราสามารถเป็นได้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของผู้รับสารจึงเหมือนกับผู้ส่งสาร แต่เปลี่ยนมาเป็นตัวผู้รับสารแทนผู้ส่งสาร

2.1 ทักษะในการสื่อสาร (communication skills)

2.2 ทศคติ (attitudes)

2.3 ความรู้ (knowledge)

2.4 สถานภาพในสังคมและวัฒนธรรม (position within a social-cultural system)

3. ปัจจัยของสาร มีส่วนกำหนดประสิทธิภาพของการสื่อสาร แบ่งเป็น

3.1 รหัสสาร (message code)

3.2 เนื้อหาสาร (message content)

3.3 การจัดสาร (message treatment) ซึ่งขึ้นกับบุคลิกส่วนตัวของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

โดยทั้ง 3 ประเภท จะประกอบด้วยส่วนประกอบ (element) และโครงสร้าง (structure)

4. ปัจจัยของสื่อ สื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ในการทำการสื่อสารผู้สื่อสารจำเป็นต้องมีสื่อ และเลือกใช้สื่อเพื่อนำสารไปสู่ผู้รับสาร เพราะสามารถเพิ่มหรือลดประสิทธิภาพของการสื่อสารได้ โดยจะเน้นที่ความสามารถของสื่อในการที่จะนำสารไปสู่ประสาทการรับรู้ (sense mechanisms) ของผู้รับสาร จากการเห็น (seeing) การได้ยิน (hearing) การสัมผัส (touching) การได้กลิ่น (smelling) และการลิ้มรส (tasting) สิ่งที่กำหนดการตัดสินใจในการเลือกใช้สื่อของผู้ส่งสารจะมี 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ ผู้รับสาร สาร และผู้ส่งสาร

2. ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่านั้น อาจเป็น 3 คน หรือกลุ่มย่อย (small group) ทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสารสามารถที่จะซักถามทำความเข้าใจและมีปฏิกริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้ทันที การสื่อสารระหว่างบุคคลมีองค์ประกอบของการสื่อสารเช่นเดียวกับการสื่อสารทั่วไปคือ

1. แหล่งสาร (Source)
2. สาร (Message)
3. ช่องสาร (Channels)
4. ผู้รับสาร (Receiver)
5. ผลที่เกิดจากการสื่อสาร (Effect)
6. ปฏิกริยาตอบสนอง (Feed back)

การสื่อสารระหว่างบุคคลมีลักษณะสำคัญคือ การมีปฏิกริยาตอบกลับเข้ามาในกระบวนการสื่อสาร ตามแนวคิดของวีเวอร์ (W.Weaver, 1949) ซึ่งกล่าวว่า ปฏิกริยาตอบกลับเป็นข่าวสารจากผู้รับสารที่ส่งกลับมายังผู้ส่งสาร ในกรณีของการสื่อสารระหว่างบุคคล ข้อมูลตอบกลับเป็นข้อมูลที่ถูกส่งกลับมายังผู้พูด ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของปฏิกริยาตอบกลับในทันทีที่ได้รับฟังข่าวสาร เมื่อทำการสื่อสารกันซึ่งหน้า ข้อมูลที่อาจเป็นไปในรูปของการเสนอความคิดเห็นได้แก่ การแสดงถึงอาการที่เห็นด้วย เบื่อหน่าย มีอารมณ์ไปตามเนื้อความของสารหรืออาจเป็นไปในรูปของการเกิดผลหลังการรับฟัง เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่างของบุคคลหนึ่ง เมื่อได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น ซึ่ง ทำให้ผู้ให้คำแนะนำทราบว่าบุคคลผู้นั้น เชื่อฟังและเคารพในคำแนะนำของตน

การสื่อสารระหว่างบุคคล มักถูกรบกวนโดยองค์ประกอบแวดล้อม ซึ่งหมายถึงสิ่งแวดล้อมต่อตัวบุคคลที่มีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล กินความถึงสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ก่อนหน้าทีกระบวนการสื่อสารจะเกิด ขณะที่กำลังเกิดขึ้น และหลังจากทีกระบวนการได้เกิดขึ้นแล้ว สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่ทำการสื่อสารเป็นปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีส่วนกำหนดเนื้อหาในการสื่อสาร วิธีการเสนอเนื้อหา วิธีการสื่อสาร และวิธีการมีปฏิกริยาตอบกลับ

นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างบุคคลยังมีปัญหาสิ่งรบกวน ซึ่งจะทำการสื่อสารไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามต้องการ สิ่งรบกวนในการสื่อสารระหว่างบุคคลมี 2 ลักษณะ คือ

1. สิ่งรบกวนทางกายภาพ
2. สิ่งรบกวนทางจิตวิทยา

สิ่งรบกวนทางกายภาพ เป็นสิ่งที่เรามองเห็นได้ง่าย และมักเกิดขึ้นเสมอ เช่น เสียงรบกวนจากรอบข้าง ความบกพร่องทางการได้ยินของผู้ทำการสื่อสาร ก็นับเป็นสิ่งรบกวนในการสื่อสารระหว่างบุคคลอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะผู้ส่งสารหรือผู้รับสารได้รับการฝึกฝนให้ทำการสื่อสาร

แบบพิเศษย่อมไม่สามารถเข้าใจและสื่อสารกลับตามความต้องการของผู้สารได้เช่นกัน ซึ่งวิธีการสื่อสารกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ดีที่สุดแล้ว ก็คือการใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล เพราะสามารถรู้ได้ทันทีว่าคู่สนทนาเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการสื่อถูกต้องหรือไม่ และสามารถปรับให้ถูกต้องได้ทันทีเมื่มนกรมีที่คู่สนทนาเข้าใจเนื้อหาที่มีการเข้าใจเนื้อหาสารผิดไป

สิ่งรบกวนทางด้านจิตวิทยา เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจและมีผลต่อการสื่อสาร เช่น ความรู้สึกไม่พอใจ หรือเสียใจ จะเป็นสิ่งรบกวนทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น ความรู้สึกไม่พอใจในคู่สนทนา อาจทำให้ขาดสมาธิในการฟังและไม่ต้องการทำการสื่อสารกลับ หรืออาจมีผลต่อการแปลความหมายของเนื้อหาสาร ทำให้ผิดไปจากจุดมุ่งหมายเดิมของผู้ส่งสารไปได้

การสื่อสารระหว่างบุคคลอาจเป็นไปได้ทั้งการสื่อสารเชิงวัจนะและเชิงอวัจนะ เมื่อเกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เรามักอาศัยคำพูดเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร แต่หากจะพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ในการสนทนา นั้นมักมีการสื่อสารเชิงอวัจนะควบคู่ไปด้วยเสมอโดยอาจทำหน้าที่เพื่อเสริมคำพูด ขยายความ หรือเพื่อเป็นปฏิกริยาตอบกลับต่อการสื่อสารสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ที่เกิดขึ้นตามเนื้อหาในการสนทนา เช่น การขกสีหน้า แสดงแวตวเอื้ออาหารหรือหารหลบสายตาคู่สนทนา เป็นต้น หรือมีการออกท่าทางเพื่อเสริมความเข้าใจให้สิ่งที่พยายามพูด เช่น การท่าทางประกอบ ทั้งนี้การสื่อสารของผู้ที่บกพร่องทางการได้ยินหรือคนหูหนวกทำได้โดยการใช้การสื่อสารเชิงอวัจนะเป็นส่วนใหญ่ ภาษามือเป็นภาษาหลักของคนหูหนวก เพราะไม่สามารถได้ยินสิ่งที่คู่สนทนาพูดด้วยได้ และจะต้องใช้และสังเกตการสื่อสารเชิงอวัจนะอื่น ๆ ได้เพื่อเสริมความเข้าใจในเนื้อหาที่คู่สนทนาพยายามสื่อ เมื่อทำการสื่อสารกับคนหูหนวก ดังนั้นเมื่อต้องทำการสื่อสารเชิงอวัจนะเป็นส่วนใหญ่ การทำการสื่อสารกับคนหูหนวกซึ่งมักเป็นไปในลักษณะของการสื่อสารระหว่างบุคคล

3. ภาษาท่าทาง

ภาษาท่าทางเป็นลักษณะหนึ่งของการสื่อสารแบบอวัจนภาษา ภาษาท่าทาง หมายถึง การใช้ท่าทางเป็นเครื่องสื่อความหมาย การสื่อสารด้วยภาษาท่าทาง มีขอบเขตของการแสดงออกกว้างขวางมาก คือ สามารถสื่อสารได้หลายวิธี เช่น การแสดงออกทางสีหน้า สายตา

การขยับร่างกาย การจัดระยะระหว่างบุคคล น้ำเสียง และระดับเสียง เรข และคีส (J. Ruesch and W. Kees, 1971) เรียกการสื่อสารประเภทนี้ว่า การสื่อสารโดยไม่ใช้ภาษาพูด ซึ่งรวมถึง

1. ภาษาสัญลักษณ์ (Sign Language) เช่น การใช้ภาษามือของคนหูหนวก การใช้ท่าทางต่าง ๆ ในการเล่นกีฬา ที่เป็นที่เข้าใจกันเองระหว่างผู้เล่นทีมเดียวกัน หรือการส่งสัญญาณสื่อสารของลูกเสือ

2. ภาษาการกระทำ (Action Language) หมายถึง การกระทำทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ที่ก่อให้เกิดการสื่อความหมายแทนคำพูด เช่น การรับประทานอาหารอย่างรวดเร็วและไม่เรียบร้อย ซึ่งอาจสื่อสารได้ว่า บุคคลผู้นั้นกำลังหิวจัด หรือไม่ได้รับการอบรมมาให้รับประทานอาหารอย่างเรียบร้อย

3. ภาษาวัตถุ (Object Language) รวมถึงการแสดงออกทั้งที่จงใจและไม่จงใจ ในการใช้หรือแสดงวัตถุต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้าที่สวมใส่ การจัดบ้าน การดูแลข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น

ในการศึกษาเกี่ยวกับภาษาท่าทางนี้ ต้องพิจารณาถึงทางด้านจิตวิทยา มนุษยวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวัฒนธรรม (Cultural Anthropology) เข้าประกอบด้วย (สุมิตร คุณานุกร, 2523) เพราะความหมายของแต่ละท่าทางนั้นถูกกำหนดขึ้นโดยวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป นอกเหนือไปจากภาษาท่าทางเบื้องต้น ที่มีลักษณะเหมือนกันทั่วโลก ด้วยพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เช่น ยิ้มเมื่อพอใจ ยินดีหรือสายหน้าเมื่อไม่ต้องการ นักจิตวิทยาสองกลุ่มได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของการสื่อสารและภาษา โดยกลุ่มแรกเชื่อว่าการสื่อสารด้วยภาษาพูดและเขียน เป็นรากฐานซึ่งนำไปสู่ความสามารถที่จะสื่อสารด้วยภาษาท่าทาง กล่าวคือ เมื่อคนเราเห็นอะไรที่เป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ แล้ว จะสามารถรับรู้และเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อเราแปลงสัญลักษณ์เหล่านั้นออกเป็นลักษณะของภาษาที่คนใช้พูดและเขียนก่อน แต่นักจิตวิทยาอีกกลุ่มที่สอง ซึ่งมีความคิดที่เป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นทุกวัน เชื่อว่าในการสื่อสารนั้น สมองคนเรารับรู้ความหมายและอารมณ์ของผู้อื่น โดยอาศัยพื้นฐานของทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง กล่าวคือนอกจากภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใช้กันอยู่เสมอแล้ว การสื่อสารความหมาย และความรู้สึกในชีวิตประจำวัน ยังใช้ภาษาท่าทางอีกด้วย

การสื่อสารด้วยท่าทางเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์ปฏิบัติกันมาตั้งแต่เริ่มต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อยังไม่ได้พัฒนาภาษาพูดและภาษาเขียน ซึ่งเป็นกิจลักษณะเหมือน

ปัจจุบัน แม้ว่าโดยทั่วไปเรามักมีความไม่แน่ใจที่จะละเลยความสำคัญของการสื่อสารโดยท่าทาง แต่แนวทางปฏิบัติแล้ว เราเชื่อมั่นอยู่เสมอโดยไม่รู้ตัว เช่น ในการพูดกับผู้อื่น เราไม่ได้ฟังแต่คำพูดของเขาเท่านั้น กิริยาท่าทาง น้ำเสียง สีหน้าของผู้พูดจะมีอิทธิพลต่อผู้ฟังไปด้วย ขณะเดียวกัน บางครั้งเราเกิดความรู้สึกสงสัยผู้พูดว่าพูดจริงหรือไม่ ทั้งนี้เพราะเราสังเกตเห็นว่าท่าทาง น้ำเสียง และสีหน้าของผู้พูดขัดกับคำพูดของผู้พูด หรือบางครั้งผู้ฟังอาจเชื่ออย่างสนิทใจ เพราะทั้งคำพูดที่เป็นวาจาและการแสดงออกทางท่าทางสอดคล้องเสริมกัน กรณีเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นชัดเจนว่า การสื่อสารของผู้พูดและการรับรู้ของผู้ฟัง มิได้ขึ้นอยู่กับภาษาพูดเท่านั้น แต่มีอิทธิพลของภาษาท่าทางเข้ามามีส่วนด้วยตลอดเวลา จากภาษาท่าทางที่บิดเบือนได้ยากนี้เอง ทำให้คนเราโดยทั่ว ๆ ไปพิจารณาภาษาท่าทางประกอบกับภาษาพูดในการตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อใครสักคนหนึ่ง

ภาษาท่าทางเป็นการสื่อสารออกมาจากส่วนลึกของความรู้สึกนึกคิด ผู้พูดมักปล่อยภาษาท่าทางออกมาตามความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริง ดังนั้น ภาษาท่าทางจึงเป็นภาษาที่สื่อสารความจริงออกมามากกว่าภาษาพูด ด้วยเหตุนี้เองภาษาท่าทางจึงมีอิทธิพลโดยอัตโนมัติต่อผู้ฟังพอบอก ๆ กับภาษาพูด หรือบางครั้งอาจมากกว่าด้วยซ้ำ เห็นได้ว่าภาษาท่าทางนั้นมีขอบเขตกว้างขวางมาก กล่าวรวม ๆ ก็คือ การส่งภาษาให้คนอื่นรู้ถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของตนเอง โดยไม่ใช้ภาษาพูด แต่ใช้วิธีแสดงออกตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นการขยับ หรือเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ที่อยู่ในการควบคุมของจิตใจหรืออยู่นอกเหนือการควบคุมของจิตใจ เช่น การใช้ภาษายายตา สีหน้า ลักษณะท่าทาง การยืน การเดิน การเว้นระยะระหว่างบุคคล ฯลฯ การแสดงออกเหล่านี้เป็นการส่งภาษาทั้งสิ้นแต่เป็นภาษาเงียบ เป็นภาษาที่ออกมาโดยตรง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เรากำลังสื่อสารอยู่ด้วยและคนอีกรอบ ๆ ช่าง สามารถจะประเมินอะไรบางอย่างเกี่ยวกับตัวเราได้ นี่คือการส่งภาษาท่าทาง

4. ความบกพร่องทางการได้ยิน

4.1 ความหมายของการบกพร่องทางการได้ยิน

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่บกพร่องหรือสูญเสียการได้ยิน เป็นเหตุให้การรับฟังเสียงต่างๆ ไม่ชัดเจน โดยจำแนกลักษณะของความบกพร่องทางการได้ยินเสียง

การจำแนกลักษณะของการบกร่องทางการได้ยิน

พูนพิศ อมาตยกุล ได้แบ่งระดับความพิการของหู ซึ่งใช้ค่ามาตรฐานระหว่างชาติ ISO 1964 มีหน่วยวัดความดังของเสียงเป็นเดซิเบล แบ่งเป็นระดับของความพิการได้ดังนี้ (พูนพิศ อมาตยกุล, 2522)

ระดับไม่เกินกว่า 27 เดซิเบล	เป็นระดับการได้ยินของคนปกติ
ระดับ 27 - 40 เดซิเบล	หูตึงน้อย ไม่ได้ยินเสียงคนพูดเบา ๆ
ระดับ 40 - 55 เดซิเบล	หูตึงปานกลาง พูดด้วยความดังปกติแล้วไม่ได้ยิน
ระดับ 55 - 70 เดซิเบล	หูตึงรุนแรง ต้องตะโกนหรือใช้เครื่องหมายเสียง จึงจะได้ยิน และได้ยินไม่ชัดเจน
ระดับ 93 เดซิเบลขึ้นไป	หูหนวก ตะโกนขยายเสียงพูดก็ไม่สามารถได้ยิน

4.2 ประเภทของความบกพร่องทางการได้ยิน

นิวบี (Newby, 1958) ได้แบ่งประเภทของความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. บกพร่องทางการได้ยินจากการนำเสียง เป็นความบกพร่องในส่วนหูที่ทำหน้าที่นำคลื่นเสียงในอากาศ เช่น ในส่วนของหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง เกิดการอุดตันในรูหู เยื่อแก้วหู ทะลุ เป็นต้น
2. บกพร่องทางการได้ยินจากประสาทหูพิการ เกิดจากความบกพร่องของหูชั้นใน หรือส่วนของประสาทหูที่ติดต่อกันระหว่างหูชั้นในกับสมอง
3. ความบกพร่องรวม เป็นความบกพร่องทางการได้ยินที่เกิดจากการนำเสียงของหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง รวมกับความพิการของประสาทหู
4. ความบกพร่องของสมองส่วนกลาง เนื่องจากสมองส่วนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเสียง ไม่สามารถทำหน้าที่อย่างปกติได้ ซึ่งอาจเกิดจากการอักเสบที่สมองหรือโรคกลุ่มเลือด

4.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน

ความบกพร่องทางการได้ยิน อาจเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ (ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม, 2523)

1. สาเหตุที่สืบเนื่องมาแต่ก่อนเกิด อาจได้แก่ การเจ็บป่วยของมารดาขณะมีครรภ์ เช่น ตกเลือด เป็นหัดเยอรมัน ไข้หวัด คางทูม โดยเฉพาะในขณะที่ยังตั้งครรรภ์อ่อน ช่วง 3

เดือนแรกซึ่งมักส่งผลให้หูของทารกแรกเกิดผิดปกติได้ ส่วนผู้ที่หูหนวกเนื่องมาจากประสาทหูเสีย โดยพันธุกรรมมักปรากฏให้เห็นตั้งแต่เกิดหรือภายหลังเกิดไม่นานนัก

2. ความบอบช้ำหรือภาวะอื่น ๆ จากการคลอด เช่น ความผิดปกติในขณะคลอด ปัญหาจากกลุ่มเลือดของแม่และเด็กที่เข้ากันไม่ได้

3. สาเหตุที่เกิดขึ้นภายหลังการคลอด เช่น เกิดจากโรค อุบัติเหตุต่าง ๆ การแพ้ ยาจากพวกปฏิชีวนะในคนสูงอายุ หรือจากเสียงรบกวนจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ เสียงจาก เครื่องจักร เครื่องยนต์ วัตถุระเบิด และสภาพทางจิตใจ

5. บุคลิกของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จรรยาพร ธรินทร์ กล่าวว่า ผู้ที่มีบกพร่องทางการได้ยินมักจะขาดโอกาสในการรับรู้ ทำให้มีจุดอ่อนต่อการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดในด้านนามธรรม ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับประสาทสัมผัส กล่าวคือ บุคคลจะทำการเรียนรู้จากการได้ยิน 80% จากการเห็น 13% และจากประสาทสัมผัสอื่น ๆ 7% คนหูหนวกจึงเสียเปรียบในด้านความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ความมีเหตุผล ทำให้การเรียนรู้จากส่วนสำคัญจากการได้ยิน 80% นี้ได้ยากกว่าคนปกติและผลจากการขาดความคิดในด้านนามธรรม จะมีผลต่อบุคลิกภาพของคนหูหนวกดังนี้ (จรรยาพร ธรินทร์, 2526)

1. ขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ เพราะไม่สามารถเรียนภาษาระดับที่ใช้เหตุผล หรือวางกฎระเบียบที่ระบุดัดเจนแน่นอน

2. เอาแต่ใจตน มองโลกคับแคบ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

3. ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นยาก เพราะไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงงาให้เข้ากับบุคคลรอบข้างจึงมักมีลักษณะที่เก็บตัว

4. ขาดความกระตือรือร้นในการอยากรู้อยากเห็น

5. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ซึมเศร้า เหงาหงอย

7. ขาดความเป็นผู้นำ

ผู้ที่มีบกพร่องทางการได้ยินมักจะมีอารมณ์ดัด คับข้องใจในการติดต่อกับผู้อื่น มีความต้องการขัดแย้งกับความเป็นจริง ต่อต้านสังคม มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เจ้าอารมณ์ และมีอาการโรคประสาทมากกว่าคนปกติ

นิรันดร์ สันติตระกูล กล่าวว่า บุคลิกของคนหูหนวกทั่วไปที่พบเห็น สามารถสรุปได้ ดังนี้ ข้อบ้อ้อวด ระวังสงสัย ก้าวร้าว หัวดี ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่รู้จักประมาณตน ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นผลมาจาก (นิรันดร์ สันติตระกูล, 2527)

1. การศึกษา
2. การเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อม
3. สังคม
4. ความบกพร่องทางกาย

บุคลิกภาพของผู้ที่มีบกพร่องทางการได้ยินนั้น เนื่องจากการขาดโอกาสในการรับรู้ในการได้ยิน จึงส่งผลไปถึงด้านการคิดอย่างมีเหตุผล ขาดความคิดด้านนามธรรมและจินตนาการ เมื่อความสามารถในด้านการใช้ภาษาอยู่ในขีดจำกัด ก่อให้เกิดความคับข้องใจ ขาดการควบคุมตัวเอง เอาแต่ใจ มองโลกแคบ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เงียบเหงา หรือก้าวร้าว หัวดี ไม่เชื่อฟัง และระวังสงสัย นอกจากความบกพร่องทางการได้ยินแล้ว การศึกษา การให้การอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับในสังคมส่งผลต่อบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้นด้วย

6. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคนหูหนวก

ข้อควรปฏิบัติและข้อควรหลีกเลี่ยงสำหรับผู้ที่จะมีโอกาสสัมผัสติดต่อกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ข้อควรปฏิบัติ :

1. ควรเรียกชื่อของผู้หูหนวกหรือเรียกชื่อเขาโดยใช้ภาษามือ
2. ให้เกียรติและเคารพในสิทธิความเป็นมนุษย์ชาติที่เท่าเทียมกับคนอื่นๆ

ของคนหูหนวก

3. ถามผู้หูหนวกว่า จะติดต่อสื่อสารกับเขาด้วยวิธีใดจึงจะสะดวกที่สุด (ภาษามือ/ ภาษาเขียน/ ฯลฯ)

4. ควรเตรียมกระดาษและปากกาพร้อมที่จะใช้และเต็มใจจะใช้ทุกเมื่อ เมื่อสื่อสารกับผู้หูหนวก

5. ถ้าผู้หูหนวกไม่เข้าใจคำที่ใช้สื่อสารกับเขา ควรหาคำอื่นที่สามารถสื่อความหมายแทนได้ ใช้แทน (เนื่องจากความผิดพลาดทางหู ทำให้ความสามารถในการสื่อสารด้อยกว่าคนปกติ การเรียนรู้ความหมายของศัพท์ต่าง ๆ จึงถูกจำกัดไปด้วย)

6. ควรดูสีหน้าของคนหนวกประกอบกันไปในกระบวนการสื่อสาร เพราะความหมายและข้อมูลต่าง ๆ จะส่งผ่านทางใบหน้าด้วย
7. ควรมีการทดลองใช้วิธีการในการสื่อสารแบบต่าง ๆ เช่น เขียน ทำท่าปากพูด แสดงท่าทาง ทำท่ามือ เพื่อหาวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและเข้าใจซึ่งกันและกันได้ง่ายที่สุด
8. มีความอดทนที่จะสื่อความต้องการส่งไปสู่ผู้หนวกช้า ๆ ช้า ๆ ในกรณีที่จำเป็น เช่น เรื่องที่ซับซ้อนเข้าใจยาก
9. ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อความที่สนทนากัน ด้วยการให้ผู้หนวกทำท่ามือว่ารู้ตามความหมายที่ได้พูด หรือสื่อไปแล้ว
10. การใช้เวลา อดทน เป็นมิตรและทำตามสบาย ขณะสื่อสารกับผู้หนวก
11. ควรเรียนรู้การใช้ภาษามือเพื่อที่จะทำการสื่อสารกับผู้หนวก โดยเฉพาะในกรณีที่มีสมาชิกในครอบครัวญาติหรือเพื่อนที่เป็นผู้หนวก
12. ควรใช้สมาธิอย่างเต็มที่ และมองตรงไปยังผู้หนวกตลอดเวลาขณะสนทนากัน
13. ควรระวังเรื่องเข้าใจผิดในการสื่อสาร เช่น การพยักหน้าอาจไม่จำเป็นต้องหมายถึงว่า "เข้าใจ" เสมอไป เพราะอันที่จริงอาจหมายถึง "ไม่ชอบทำให้อาย" หรือ "ไม่ชอบได้รับความอับอาย" ก็ได้
14. ถ้าการสื่อสารที่ใช้ยู่ล้มเหลว และไม่อาจสื่อความต้องการส่งไปสู่อีกฝ่ายได้ ควรพยายามหาวิธีการอื่นที่จะสื่อสารให้ได้
15. ควรสนับสนุนให้ผู้หนวกได้รับการศึกษาให้มากที่สุด และมีการเข้าพบสังคมนักศึกษาสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
16. ควรใช้สัญญาณไฟกับคนหนวก

ข้อควรหลีกเลี่ยง :

1. ไม่ควรเรียกผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินว่า "คนใบ้" เพราะคำว่าใบ้ อาจหมายถึง บ้าใบ้ รัง ทุบ ไร้สมอง
2. ไม่ควรเอาเปรียบและดูถูกผู้หนวก
3. ไม่ควรมองข้ามความสามารถของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
4. ไม่ควรบังคับหรือให้ผู้หนวกพูดด้วยปาก เนื่องจากการสูญเสียระบบประสาท ทำให้การเรียนรู้จะสื่อสารด้วยคำพูดและเสียงทำได้ยากหรือทำไม่ได้เลย

5. ไม่ควรเน้นคำพูดด้วยปากมากเกินไป เพราะอาจทำให้ผู้ที่พูดทวนเข้าใจผิด คิดว่าผู้สนทนาอารมณ์เสีย และหมดความพยายามที่จะสื่อสารกับผู้ฟังทางหูแล้ว
6. ไม่ควรล้อเลียนหรือหัวเราะขบขันเมื่อเห็นผู้พูดทวนใช้ภาษามือในการสื่อสาร
7. ไม่ควรแสวงหาเป็นเข้าใจ หรือเดาความหมายที่อาจไม่เข้าใจ หรือไม่แน่ใจ เมื่อทำการสนทนากับคนหูหนวก
8. ไม่ควรพูดซ้ำหรือใช้คำเดิม ถ้าหากผู้พูดทวนไม่เข้าใจคำนั้น ๆ ควรเปลี่ยนไปใช้คำอื่นที่สามารถสื่อความหมายเดียวกันได้แทน
9. ไม่ควรมีสิ่งใดในปาก หรือปิดปากขณะสนทนากับคนหูหนวก
10. ไม่ควรพูดกับคนหูหนวกในขณะที่ท่านหันหน้าให้กับดวงไฟ แสงสว่าง ช่างหน้าต่าง หรือกระจกเพราะคนหูหนวกมีประสาทที่ไวต่อแสงมาก หากถูกแสงจะแสบตาได้ง่าย และจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาสีหน้า หรืออ่านริมฝีปากของคู่สนทนาของคนหูหนวกได้
11. ไม่จำเป็นต้องกล่าวขอโทษต่อผู้พูดทวนในกรณีที่ท่านใช้ภาษามือไม่ชำนาญ เพราะเขาจะทราบเองว่าท่านเพิ่งเริ่มหัดใช้ภาษามือ
12. ไม่ควรทวงเหนียวกักขังคนหูหนวก (ผู้ปกครองบางรายไม่ยอมมาให้ลูกที่หูหนวกออกจากบ้าน เนื่องจากกลัวว่าจะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้)
13. ไม่ควรร่ำลือสัญญาณอันตรายหรือสัญญาณต่าง ๆ ที่เป็นเสียงกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น อย่าพยายามเรียกคนหูหนวกจากทางด้านหลัง แต่ควรเข้าไปสะกิดเบา ๆ ให้ออกมา

7. แนวคิด "Access" หรือ วิธีสู่โลกกว้าง

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีขององค์การสหประชาชาติ ได้ร่วมมือดำเนินการตามแผนโลกที่จะไปสู่จุดมุ่งหมายสามประการในการที่จะช่วยให้คนพิการได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นคนทัดเทียมกับบุคคลปกติอื่น ๆ คือ

1. ป้องกันความพิการ
2. การฟื้นฟูสมรรถภาพ
3. การเข้าร่วมอย่างเต็มที่และความเสมอภาคของสังคม

ความพยายามที่จะไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ทำให้คนพิการ องค์การของคนพิการ และองค์การที่เกี่ยวข้องกับคนพิการได้ร่วมมือกันรณรงค์เรียกร้องให้ประกาศใช้ "กฎหมายเพื่อคนพิการ"

โดยมีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ และความเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของคนพิการที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นคือ แนวคิด "Access"

Access มีค่าแปลเป็นภาษาไทยได้หลายความหมาย เช่น แปลว่า วิธีทางหรือวิธีการในการเข้าใช้ประโยชน์ สิทธิในการเข้าใช้ความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ หรือความสามารถที่จะเข้าไปถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

การที่คนพิการจะสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าในสังคมได้นั้น จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เอื้ออำนวยความสะดวกจากสังคมบ้าง และสังคมควรตระหนักว่า "คนพิการมีความต้องการพิเศษบางประการที่ควรได้รับการตอบสนอง" เพื่อที่คนพิการจะได้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่และเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยปราศจากการถูกกีดกันหรือการถูกเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุด้วยความพิการ ตัวอย่างเช่น คนหูหนวกไม่สามารถที่จะขับชี่ยานพาหนะได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ ถึงแม้จะได้มีการพิสูจน์มาแล้วว่า คนหูหนวกสามารถเดินทางโดยใช้พาหนะส่วนตัวได้ โดยมีโอกาสของการเกิดอันตรายที่ต่ำมากก็ตาม เนื่องจากคนหูหนวกไม่ได้รับอนุญาตให้มีใบขับชี่ หรือการได้รับข่าวสารในการเข้ารับบริการ สาธารณูปโภคต่างๆ ที่ไม่เอื้อต่อการรับรู้ของคนหูหนวกจนไม่ได้เข้าใช้สิทธิที่พึงมีของตน และในกรณีที่ต้องใช้รถเข็นก็ไม่สามารถใช้บริการรถเมล์หรือรถไฟได้ เพราะมีอุปสรรคที่บันไดและประตูทางขึ้นลงแคบรถเข็นสำหรับคนพิการเข้าไม่ได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้ไม่เกิด Access หรือการเข้าถึงสำหรับคนพิการ ซึ่งถ้ามีการแก้ไขปรับปรุงเพียงเล็กน้อย คนพิการก็จะสามารถร่วมใช้บริการดังกล่าวได้ เช่น ออกใบขับชี่ประเภทพิเศษแก่คนหูหนวก ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการที่จะส่งข่าวสารไปถึงคนหูหนวกและคนพิการต่าง ๆ ให้สามารถรับทราบถึงบริการที่จะให้หรือปรับขนาดของประตูรถเมล์ เป็นต้น

Access หรือ Accessibility จึงหมายความว่า สภาวะแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคมและทางจิตวิทยาที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตและโอกาสแก่ทุกๆ คนทัดเทียมกัน Access จึงมิได้หมายถึงแค่ทางลาดหรือห้องน้ำพิเศษสำหรับคนพิการเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสิทธิในการที่จะได้รับทราบข่าวสารข้อมูลสำหรับกรณีคนหูหนวกและคนตาบอด หรือสิทธิที่จะได้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนสำหรับเด็กพิการทุกประเภทด้วย

Access จึงเป็นจุดประสงค์ในการพยายามเรียกร้องสิทธิของคนพิการ โดยเฉพาะในเรื่องที่สำคัญดังนี้

1. Access ในด้านการศึกษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยสิทธิ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบริการด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แต่ในความเป็นจริงนั้นเด็กพิการประมาณกว่าร้อยละ 95 ไม่ได้ได้รับการบริการด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพราะโรงเรียนไม่ Access สำหรับเด็กพิการ เช่น ขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน ในกรณีของเด็กหูหนวกและตาบอดที่จำเป็นต้องมีครูและอุปกรณ์พิเศษช่วย เช่น เครื่องช่วยฟัง ครูที่รู้ภาษามือ ตำราเรียนที่เหมาะสมกับสภาพความพิการ ในกรณีที่เด็กหูหนวกควรจัดทำตำราเรียนที่มีรูปมากกว่าตัวหนังสือ เป็นต้น บางกรณีโรงเรียนอยู่ห่างไกลจากบ้านจนไม่สามารถเดินทางไปเรียนตามลำพังได้ หรือด้านอาคารสถานที่เป็นอุปสรรค คือ ตัวอาคารมีบันไดสูง ห้องเรียนอยู่ชั้นบน ห้องน้ำ ห้องสุขา ไม่สะดวกต่อการใช้ของเด็กพิการ แม้กระทั่งทัศนคติของครู อาจารย์และเด็กนักเรียนปกติอื่น ๆ ที่มีต่อเด็กพิการ เช่น การแสดงอาการรังเกียจหรือการล้อเลียนที่เป็นอุปสรรคสำหรับเด็กพิการ

2. Access ในด้านการทำงาน

ที่นี่หมายถึง สิทธิในการมีงานทำเช่นเดียวกับคนปกติ โดยไม่ถูกกีดกันแบ่งแยกด้วยเหตุแห่งความพิการ หมายรวมถึง สิทธิในการเข้ารับการฝึกอบรม ฝึกอาชีพที่เหมาะสมเพื่อโอกาสที่ดีกว่าในการทำงานด้วย ตัวอาคารสถานที่ทำงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ โรงงานอุตสาหกรรม บริษัทต่าง ๆ ควรคำนึงถึงพนักงานที่เป็นคนพิการด้วย เช่น จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ทางลาด ประตูที่มีความกว้างพอสำหรับคนพิการที่ใช้กายอุปกรณ์ เข้าออกได้สะดวก ลิฟท์ที่มีอักษรเบรลล์กำกับปุ่มบังคับลิฟท์ เป็นต้น

3. Access ในทางสังคม

การที่คนพิการจะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในสังคมได้อย่างเต็มที่และเสมอภาคทัดเทียมบุคคลปกติอื่น ๆ นั้น จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบบางประการ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้พิการ คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย ซึ่งต้องแข็งแรงพอที่จะช่วยเหลือตนเองได้ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานหาเลี้ยงตนเองได้ และความพร้อมทางใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง ในส่วนของสังคมก็ต้องพร้อมที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการให้ได้สิทธิทัดเทียมกัน ดังต่อไปนี้

3.1 สิทธิในการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกคนมีสิทธิในการรับเลือกตั้งและออกเสียงเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่ในทางปฏิบัติคนพิการจะถูกกลະเลี่ยสิทธิและไม่สามารถใช้สิทธิได้ เช่น คนหูหนวกจะถูกกลະเลี่ยสิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้ารับการเลือกตั้งแต่ละคน จึงยากต่อการที่จะตัดสินใจว่าผู้ใดเหมาะสมที่จะเป็นผู้แทนของเขา หรือคนตาบอดไม่สามารถใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ เพราะบัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นตัวอักษรธรรมดา มีอักษรเบรลล์ที่คนตาบอดสามารถอ่านได้ หรือสถานที่เลือกตั้งไม่อำนวยความสะดวกไปใช้สิทธิของคนพิการ สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็น Access สำหรับคนพิการในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3.2 สิทธิในการเดินทาง การใช้บริการขนส่งสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งคนพิการ เช่นเดียวกับคนปกติอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นจะต้องเดินทางออกนอกบ้าน เพื่อประกอบอาชีพหรือกระทำการกิจธุระต่างๆ เช่น คนพิการต้องประสบปัญหาในการเดินทางเสมอ เช่น เมื่อคนหูหนวกจำเป็นต้องใช้บริการขององค์การขนส่ง มักพบปัญหากับความไม่แน่นอนของป้ายต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และมักประกาศการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต่อกันด้วยปากเบส่า ซึ่งทำให้คนหูหนวกตกข่าวการเปลี่ยนแปลงจนเกิดความเสียหายในที่สุด และเมื่อบริการสาธารณะไม่เอื้อต่อสภาพความพิการแล้ว คนหูหนวกจึงต้องการที่จะเดินทางด้วยยานพาหนะของตนเองเพื่อความสะดวก แต่ยังคงต้องพบ อุปสรรคอีกเนื่องจากกฎหมายยังไม่อนุญาตให้คนหูหนวกมีใบขับขี่ ทำให้คนหูหนวกต้องใช้ถนนอย่างผิดกฎหมายเรื่อยไป

3.3 สิทธิในการเข้าใช้สถานที่ราชการ เอกชนที่ให้บริการสาธารณะ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย สนามกีฬา สถานพักผ่อนหย่อนใจ และศูนย์การค้าต่าง ๆ ควรจะเอื้ออำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมของคนพิการด้วย เช่น เครื่องหมายเตือนภัย ควรอยู่ในที่ที่เห็นได้ง่ายและสีเด่นชัด กริ่งประตู นอกจากจะเป็นระบบเสียงแล้ว ควรเป็นระบบสัญญาณไฟด้วย เพื่อผู้บกพร่องทางการได้ยินจะได้ทราบเมื่อมีคนมาเคาะประตูหรือเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ห้องน้ำ ห้องสุขา ทางลาดหรือทางเดินเท้า ควรมีความกว้างพอที่รถเข็นของคนพิการจะเข้าไปได้

3.4 สิทธิในการได้รับข่าวสาร ข้อมูลและบริการต่างๆ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป หน้าที่ของคนหูหนวกซึ่งถูกกลະเลี่ย และไม่ได้รับบริการด้านข่าวสารข้อมูลจากสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ เพราะคนหูหนวกมีภาษาเฉพาะในการติดต่อสื่อสารคือ ภาษามือ (Sign language) ซึ่งคนปกติทั่วไปจะไม่เข้าใจ ดังนั้นคนหูหนวกจึงต้องมีล่ามเป็นผู้แปลถ้อยคำ ถ่ายทอดให้เกิด

ความเข้าใจระหว่าง คนหูหนวกและคนหูดี สามจึงมีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องมีส่วนสำหรับคนหู
 หนวก แต่ในปัจจุบันประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น
 หรือประเทศในยุโรป คนหูหนวกสามารถใช้โทรศัพท์ได้โดยใช้ระบบ Telecommunication
 devices for the deaf (TDD) โดยใช้เครื่องนี้พิมพ์ข้อความที่ต้องการพูด แล้วเครื่องจะ
 แปลสัญญาณเพื่อส่งไปทางโทรศัพท์ ไปสู่ผู้ที่มีอุปกรณ์ชนิดเดียวกันนี้อยู่และจะสามารถสื่อสารกันได้
 สำหรับคนตาบอด สิ่งพิมพ์ธรรมดาทุกประเภทเป็นสิ่งที่ไม่ Access ดังนั้นในเรื่อง
 ที่มีความสำคัญที่ประชาชนทุกคนควรรู้ ควรจัดทำเป็นอักษรเบรลล์ เพื่อเผยแพร่ให้คนตาบอด
 ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารนั้นด้วย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า Access มีความสำคัญ
 อย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมของคนพิการ ดังนั้น Access จึงเป็นเป้าหมาย
 เบื้องต้นในการรณรงค์เพื่อสิทธิคนพิการทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ให้
 ความสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะถือว่าการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการให้ได้รับสิทธิและ
 บริการต่าง ๆ เท่าเทียมกับคนปกติในสังคม จะช่วยให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้ และ
 กลายมาเป็นกำลังผลิตส่วนหนึ่งของสังคม แทนที่จะต้องเป็นภาระของสังคม

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

สุชา จันทร์เอม (2526) ได้สรุประดับสติปัญญาของเด็กที่บกพร่องทางการได้ยินว่า
 โดยเฉลี่ยแล้วสติปัญญาของเด็กหูหนวกจะต่ำกว่าเด็กที่มีการฟังปกติเล็กน้อย ในขณะที่เด็กหูหนวก
 บางคนอาจมีสติปัญญาสูงกว่าเด็กที่มีการรับฟัง เป็นปกติบางคน คะแนนจากแบบทดสอบสติปัญญา
 ของคนทุกคนย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้ตามลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม
 เด็กหูหนวกก็ยังคงต้องอาศัยความสามารถในการรับรู้ที่เด็กที่มีการฟัง เป็นปกติอยู่เสมอ ถึงแม้ว่า
 ระดับสติปัญญาของเด็กอาจไม่แตกต่างกัน เด็กหูหนวกเริ่มมีความล่าช้าทางการเรียนกว่าเด็ก
 สภาพปกติตั้งแต่อายุ 3-5 ปีแรก และความช้านี้จะเพิ่มขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ความล่าช้าจะมี
 มากในวิชาคำนวณ ภาษา วิชาที่ต้องใช้ทักษะในการคิด และการติดต่อบุคคลทั่วไป

ศรียา นิยมธรรม (2519) พบว่า การที่เด็กมีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำให้
 ประสาทสัมผัสทำงานได้ไม่เต็มที่ ซึ่งผลถึงพัฒนาการทางด้านนามธรรมทั้งงานเชิงของความเข้าใจ
 และความคิดที่ด้อยลงไปด้วย เชื่อว่าความคิดด้านนามธรรมนั้นเป็นผลมาจากการใช้คำพูด การ

วิจัยโดยใช้แบบทดสอบด้วยการเล่าเรื่องจากภาพ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของภาษา แต่มีเกณฑ์การให้คะแนนเรียงจากความคิดรูปธรรมไปยังนามธรรม พบว่า ความคิดในด้านนามธรรมนี้ เด็กหูหนวกมีความต้อกว่าเด็กปกติในทุกระดับอายุ

วิริติ นิธิกุล (2530) ศึกษาสภาพการอ่านและเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ระหว่างเด็กหูหนวกและเด็กปกติที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหูหนวก จำนวน 152 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนโสตศึกษา 4 แห่งทั่วประเทศ และเด็กปกติจำนวน 346 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กหูหนวกและเด็กปกติส่วนใหญ่จะมีสภาพการอ่านที่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามเพศและภูมิภาค สภาพการอ่านก็ยังคงมีความแตกต่างกันเช่นเดิม

จากผลการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีความสนใจและมีความสามารถในการอ่านต่ำกว่าคนปกติ

ประภาศรี ฉายาสุตบารุง (2529) ศึกษาสภาพปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า ปัญหาสุขภาพจิตที่พบมากที่สุด คือ ด้านการยึดติดยึดทำ รองลงมาคือด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกายและด้านการกลัวโดยไม่มีเหตุผล เด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนในสภาพการเรียนต่างกัน เพศที่ต่างกัน ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน และที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาสุขภาพจิตในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

รีเน วานดา ไรเทอร์ (Reiter, Renee Wanda, 1993) จากมหาวิทยาลัยแห่งอริโซนา ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของวิธีการสื่อสารและระดับการศึกษาต่อทัศนคติที่มีต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับผลของระดับการศึกษา วิธีการในการสื่อสาร ความคุ้นเคยกับคนหูหนวก และความรู้เรื่องการใช้ภาษามือที่มีต่อการยอมรับเด็กหูหนวกของเด็กปกติในวัยเดียวกัน พบว่าระดับการศึกษาของเด็กหูหนวกมีผลต่อการยอมรับของเด็กปกติมากที่สุด ความสนิทสนมคุ้นเคยกับเด็กหูหนวกของเด็กปกติก็มีผลเป็นต่อการมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กหูหนวก

เซี่ยว ไล วาง (Wang, Xiao-Lei, 1992) จากมหาวิทยาลัยแห่งซิดาไก ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบระบบการสื่อสารภาษากายของเด็กหูหนวกในประเทศจีนและอเมริกา

ในประเด็นของความสามารถในการเรียนรู้ภาษา ซึ่งเป็นการศึกษาบทบาทของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก โดยพิจารณาจากการสื่อสารภาษากายของเด็กหูหนวกสองกลุ่ม ซึ่งมาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน คือ วัฒนธรรมจีนและอเมริกัน พบว่าปัจจัยสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการสื่อสารภาษากายของเด็กหูหนวกต่างกันไป เช่น ประเภทของการแสดงท่าทางของเด็กหูหนวก เมื่อทำการสื่อสารจะมีผลต่างกันไปตามสภาพสิ่งแวดล้อม

มีเรียม อินเดนบาม (Indenbaum, Miriam, 1992) ทำการศึกษาเรื่องการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ของเด็กหูหนวกในการสื่อสาร เพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสื่อสารและการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ของเด็กหูหนวก พบว่าเด็กหูหนวกที่ทำกรสื่อสารแบบครบวงจรจะมีความสามารถในการสื่อสารสูง และได้รับการพิจารณาจากครูผู้สอนว่ามีระดับการปรับตัวที่ดี ความสามารถในการสื่อสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับตัวในแง่ของการปรับตัวทางสังคม อารมณ์ และภาพพจน์ส่วนบุคคล ระดับของภาษาและระดับการปรับตัวมีความสัมพันธ์ในขั้นต่ำ นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ร่วมระหว่างระดับภาษาและวิธีในการสื่อสารด้วย

สตราสส์แมน (Strassman, 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเด็กปกติในการทำความเข้าใจเรื่องที่ตนเองอ่านโดยสรุปเป็นภาษาของตนเอง แล้ววัดผลโดยการให้ตอบคำถามแบบอธิบายความ ผลการศึกษาพบว่าวิธีการฝึกอ่านแบบต่าง ๆ ไม่มีผลต่อความสามารถในการทำความเข้าใจ เรื่องที่อ่านแต่อย่างใด ซึ่งเด็กปกติสามารถอ่าน เข้าใจ และสรุปเป็นภาษาของตนเองได้ดีกว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

แอนดรูส์ และเมสัน (Andrew and Mason, 1986) ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้การอ่านขั้นต้นของเด็กหูหนวก ผลการศึกษาพบว่า เด็กหูหนวกจะเรียนรู้การอ่านขั้นต้นเมื่อเริ่มเรียนรู้ภาษามือ